

Származtatás vs. Objektum összetétel

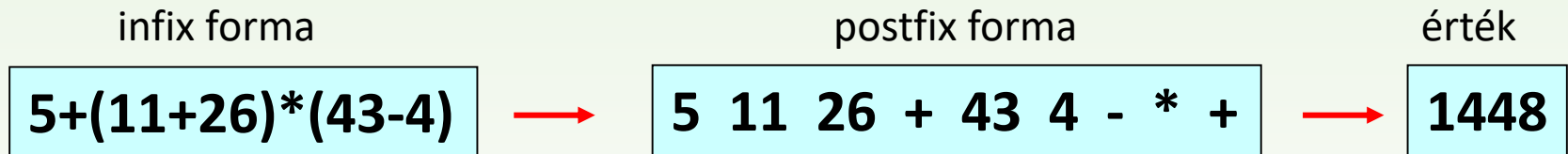
Gregorics Tibor

gt@inf.elte.hu

<http://people.inf.elte.hu/gt/oep>

Feladat

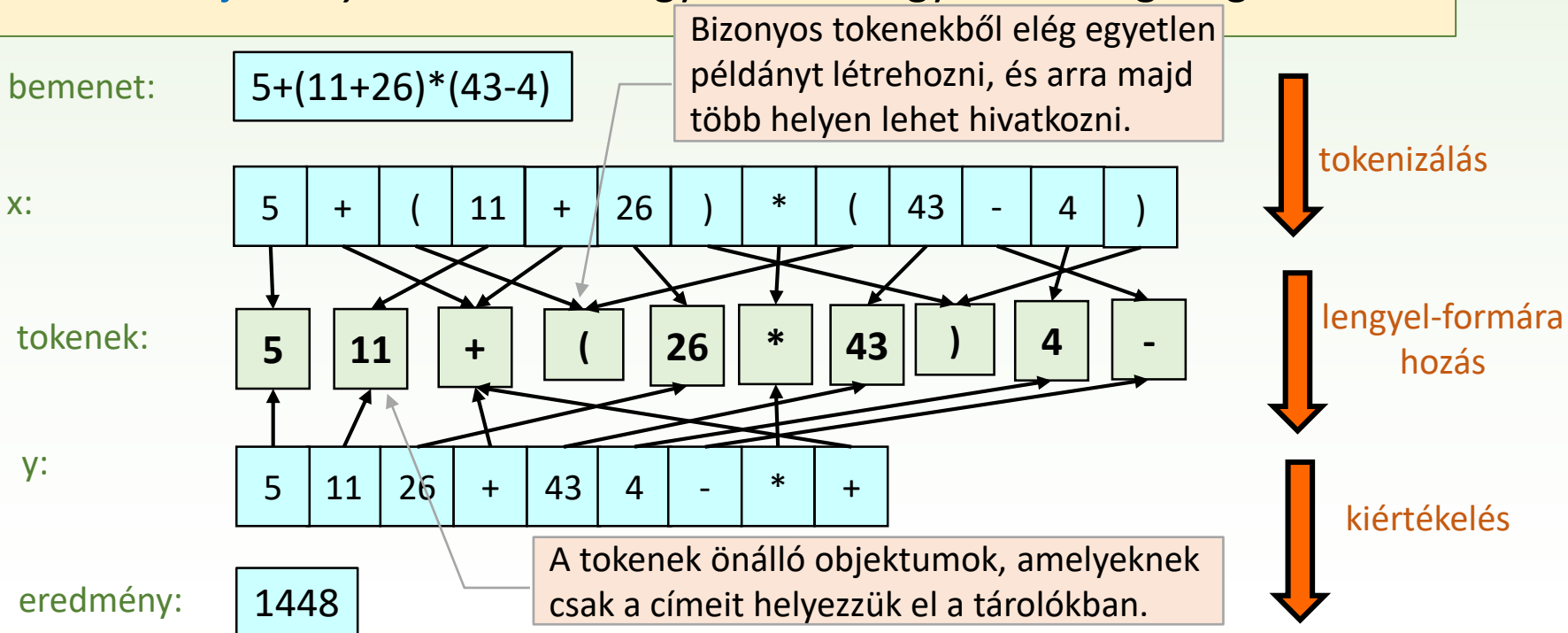
Alakítsunk át egy **infix** formájú aritmetikai kifejezést **postfix** (lengyel) formájúra, és számoljuk ki az **értékét**.

Az átalakításhoz is, és a kiértékeléshez is egy-egy **vermet** szoktak használni. Az elsőben műveleti jeleket és a nyitózárójeleket helyezünk el az átalakítás során, a másodikban operandusokat, illetve a részeredményeket.

Megoldási terv

1. **Tokenizáljuk** a karakterenként megadott infix formájú kifejezést és a tokenek címeit elhelyezzük egy x sorozatban.
2. **Lengyel formára hozzuk** az x sorozatbeli kifejezést: azaz a tokenek címét postfix formában soroljuk fel egy y sorozatban, és ehhez egy vermet használunk.
3. **Kiértékeljük** az y sorozatbeli lengyel formát egy verem segítségével.

A megoldás objektumai

- sztring:** az infix formájú kifejezés a szabványos bemeneten (`fstream`)
- tokenek:** speciális tokenek (`Token`), mint az operandusok (`Operand`), operátorok (`Operator`), zárójelek (`LeftP`, `RightP`)
- sorozatok:** tokenekre mutató pointerek gyűjteményei (`vector<Token*>`):
 - az infix formájú tokenizált kifejezést tárolja (x)
 - a postfix formára hozott tokenizált kifejezést tárolja (y)
- vermek:** tokenek címeit tároló verem (`Stack<Token*>`), egész számokat tároló verem (`Stack<int>`)

Főprogram

```
int main() {  
    char ch;  
    do {  
        cout << "Give me an arithmetic expression:\n";  
        vector<Token*> x;  
        try{  
            // Tokenization  
            ...  
            // Transforming into RPN  
            vector<Token*> y;  
            Stack<Token*> s  
            ...  
            // Evaluation  
            Stack<int> v;  
            ...  
        } catch(MyException ex) { }  
        deallocateToken(x);  
  
        cout << "\nDo you continue? Y/N";  
        cin >> ch;  
    } while( ch!='n' && ch!='N' );  
    return 0;  
}
```

main.cpp

itt példányosodnak a tokenek

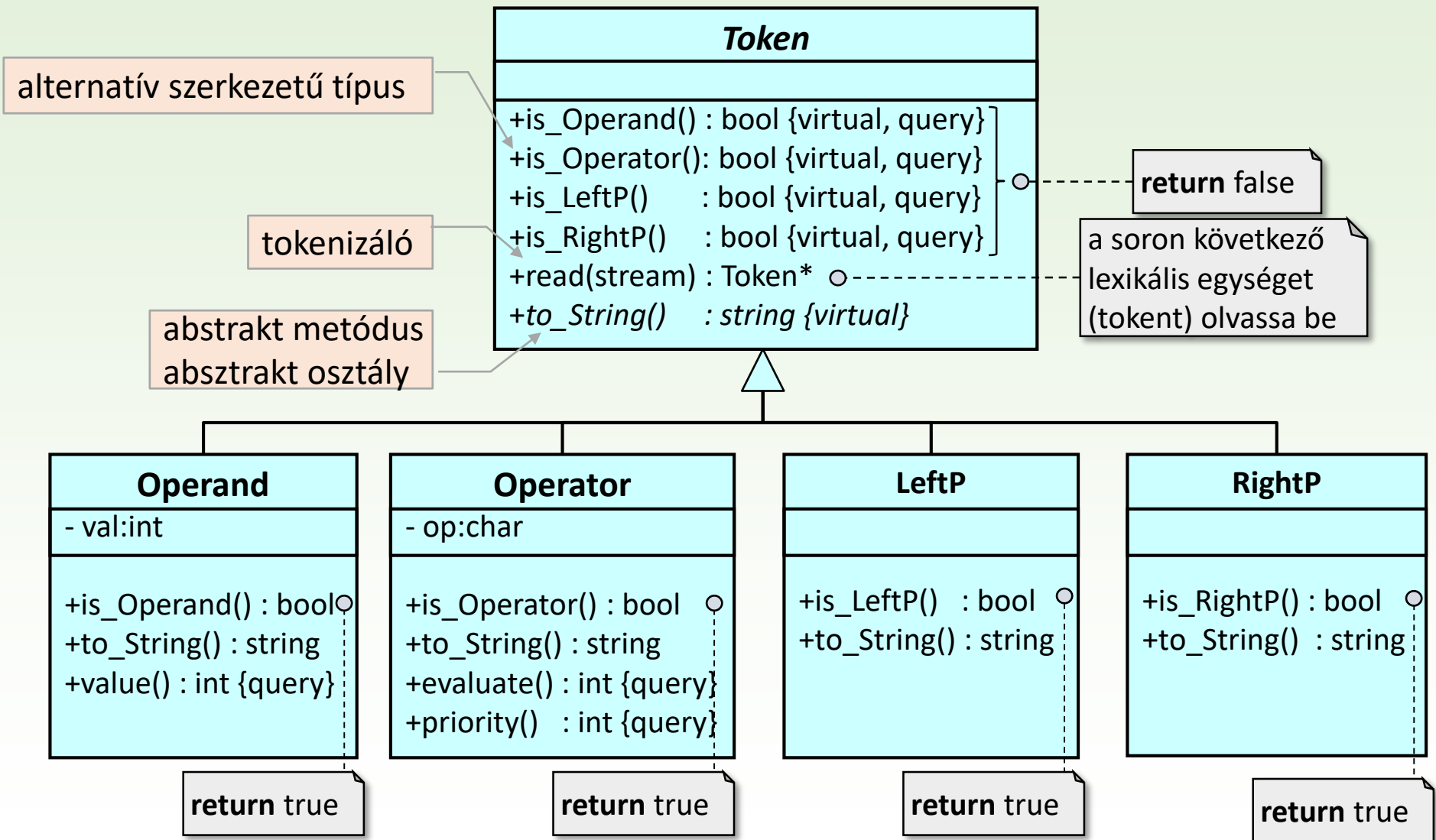
a folyamat során bárhol keletkezhetsz
MyException::Interrupt kivétel

```
enum MyException { Interrupt };
```

```
void deallocateToken(vector<Token*> &x)  
{  
    for( Token* t : x ) delete t;  
}
```

felszabadítja a tokenek
helyfoglalásait

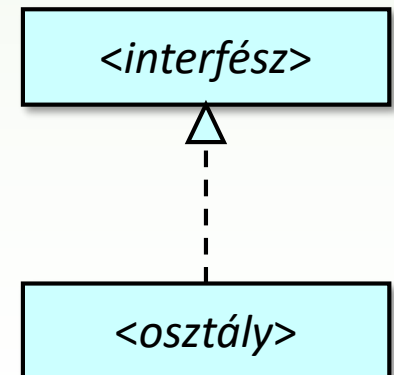
Token osztály és leszármazottjai

Absztrakt osztály, interfész

- ❑ **Absztrakt** (*abstract*) osztály az, amelyből nem példányosítunk objektumokat, kizárólag ősosztályként szolgálnak a származtatásokhoz.
 - az absztrakt osztály nevét dőlt betűvel kell írni.
- ❑ Nyelvi szempontból egy osztály attól lesz absztrakt, hogy
 - konstruktorai nem publikusak,
 - vagy legalább egy metódusa absztrakt, azaz nincs implementálva, csak származtatás során írjuk majd felül
 - az absztrakt metódust dőlt betűvel jelöljük

- ❑ **Interfésznek**, azaz tisztán absztrakt (*pure abstract*) osztálynak nevezzük azt az osztályt, amelyiknek egyetlen metódusa sincs implementálva.
- ❑ Egy interfészből származtatott osztály, amelyik az interfész minden absztrakt metódusát implementálja, az **megvalósítja az interfészt**.

Token osztály

```
class Token
{
public:
    class IllegalElementException{
    private:
        char _ch;
    public:
        IllegalElementException(char c) : _ch(c){}
        char message() const { return _ch;}
    };
    virtual ~Token();
    virtual bool is_LeftP()           const { return false; }
    virtual bool is_RightP()          const { return false; }
    virtual bool is_Operand()          const { return false; }
    virtual bool is_Operator()         const { return false; }
    virtual bool is_End()              const { return false; }

    virtual std::string to_String() const = 0;

friend
    std::istream& operator>>(std::istream&, Token*&);
};
```

kivétel-kezeléshez

specifikációban még nem szerepelt

token.h

Operand osztály

```
class Operand: public Token
{
private:
    int _val;
public:
    Operand(int v) : _val(v) {}

    bool is_Operand() const override { return true; }

    std::string to_String() const override {
        std::ostringstream ss;
        ss << _val;
        return ss.str();
    }

    int value() const { return _val; }
};
```


token.h

LeftP osztálytól elég egy példány

```
class LeftP : public Token
```

```
{
```

```
private:
```

```
    LeftP(){};
```

```
    static LeftP *_instance;
```

```
public:
```

```
    static LeftP *instance() {  
        if ( _instance == nullptr ) _instance = new LeftP();  
        return _instance;  
    }
```

```
    bool is_LeftP() const override { return true; }
```

```
    std::string to_String() const override { return "("; }
```

```
};
```

legyen privát

egyetlen példányra
mutat, ha az létezik

gyártó függvény

itt hívható a
privát konstruktor

token.h

```
LeftP  *LeftP::_instance = nullptr;
```

token.cpp

RightP, End egyke osztályok

```
class RightP : public Token {
```

```
  private:
```

```
    RightP(){};
```

```
    static RightP *_instance;
```

```
  public:
```

```
    static RightP *instance() {
```

```
      if ( _instance == nullptr ) _instance = new RightP();
```

```
      return _instance;
```

```
    }
```

```
    bool is_ RightP()
```

```
      const override { return true; }
```

```
    std::string to_String()
```

```
      const override { return ")"; }
```

```
};
```

```
RightP *RightP::_instance = nullptr;
```

```
End    *End::_instance = nullptr;
```

token.cpp

```
class End : public Token {
```

```
  private:
```

```
    End(){};
```

```
    static End *_instance;
```

```
  public:
```

```
    static End *instance() {
```

```
      if ( _instance == nullptr ) _instance = new End();
```

```
      return _instance;
```

```
    }
```

```
    bool is_ End()
```

```
      const override { return true; }
```

```
    std::string to_String()
```

```
      const override { return ";"; }
```

```
};
```

token.h

Operator osztály

```
class Operator: public Token
{
private:
    char _op;
public:
    Operator(char o) : _op(o) {}

    bool is_Operator()      const override { return true; }
    std::string to_String() const override {
        string ret;
        ret = _op;
        return ret;
    }
    virtual int evaluate(int leftValue, int rightValue) const;
    virtual int priority() const;
};
```

token.h

Operator osztály metódusai

```
int Operator::evaluate(int leftValue, int rightValue) const
{
    switch(_op){
        case '+': return leftValue+rightValue;
        case '-': return leftValue-rightValue;
        case '*': return leftValue*rightValue;
        case '/': return leftValue/rightValue;
        default: return 0;
    }
}

int Operator::priority() const
{
    switch(_op){
        case '+': case '-': return 1;
        case '*': case '/': return 2;
        default: return 3;
    }
}
```

token.cpp

Single responsibility

Open-Close

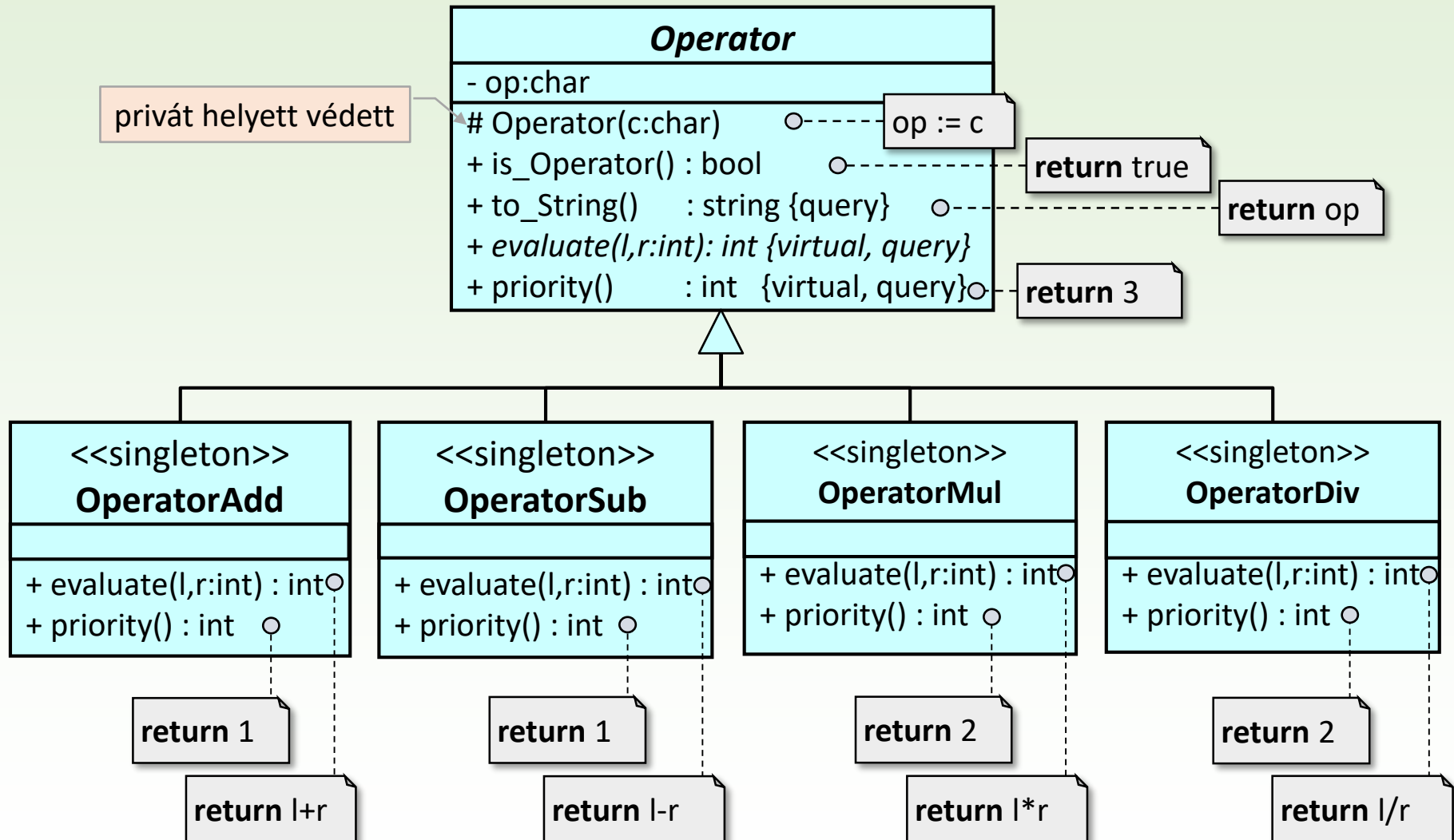
Liskov's substitution

I

D

ez a kód nem felel meg
az Open-Close elvnek

Speciális operátor osztályok

Absztrakt Operator osztály

```
class Operator: public Token
{
private:
    char _op;
protected:
    Operator(char o) : _op(o) {}
public:
    bool is_Operator()      const override { return true; }
    std::string to_String() const override {
        string ret;
        ret = _op;
        return ret;
    }
    virtual int evaluate(int leftValue, int rightValue) const = 0;
    virtual int priority() const { return 3; }
};
```

token.h

Egyke operator osztályok

```
class OperatorAdd: public Operator
```

```
{  
private class OperatorSub: public Operator
```

```
{  
private class OperatorMul: public Operator
```

```
{  
private class OperatorDiv: public Operator
```

token.h

```
{  
private:
```

```
    OperatorDiv() : Operator('/') {}
```

```
    static OperatorDiv *_div;
```

```
public:
```

```
    static OperatorDiv * instance(){
```

```
        if ( _div == nullptr ) _div = new OperatorDiv();
```

```
        return _div;
```

```
    }
```

```
    int evaluate(int leftValue, int rightValue) const override {
```

```
        return leftValue / rightValue;
```

```
    }
```

```
    int priority() const override { return 2; }
```

```
};
```

eltűntek az elágazások

```
OperatorAdd* OperatorAdd::_add = nullptr;
```



```
OperatorSub* OperatorAdd::_sub = nullptr;
```


```
OperatorMul* OperatorAdd::_mul = nullptr;
```


```
OperatorDiv* OperatorAdd::_div = nullptr;
```

token.cpp

Tokenizálást végző operátor

```
istream& operator>> (istream &s, Token* &t){  
    char ch;  
    s >> ch;  
    switch(ch){  
        case '0' : case '1' : case '2' : case '3' : case '4':  
        case '5' : case '6' : case '7' : case '8' : case '9':  
            s.putback(ch);  
            int intval;  vissza a pufferbe  
            s >> intval;  
            t = new Operand(intval); break;  
        case '+' : t = OperatorAdd::instance(); break;  
        case '-' : t = OperatorSub::instance(); break;  
        case '*' : t = OperatorMul::instance(); break;  
        case '/' : t = OperatorDiv::instance(); break;  
        case '(' : t = LeftP::instance(); break;  
        case ')' : t = RightP::instance(); break;  
        case ';' : t = End::instance(); break;  
        default:  if(!s.fail()) throw new Token::IllegalCharacterException(ch);  
    }  
    return s;  
}
```

 egykék használata

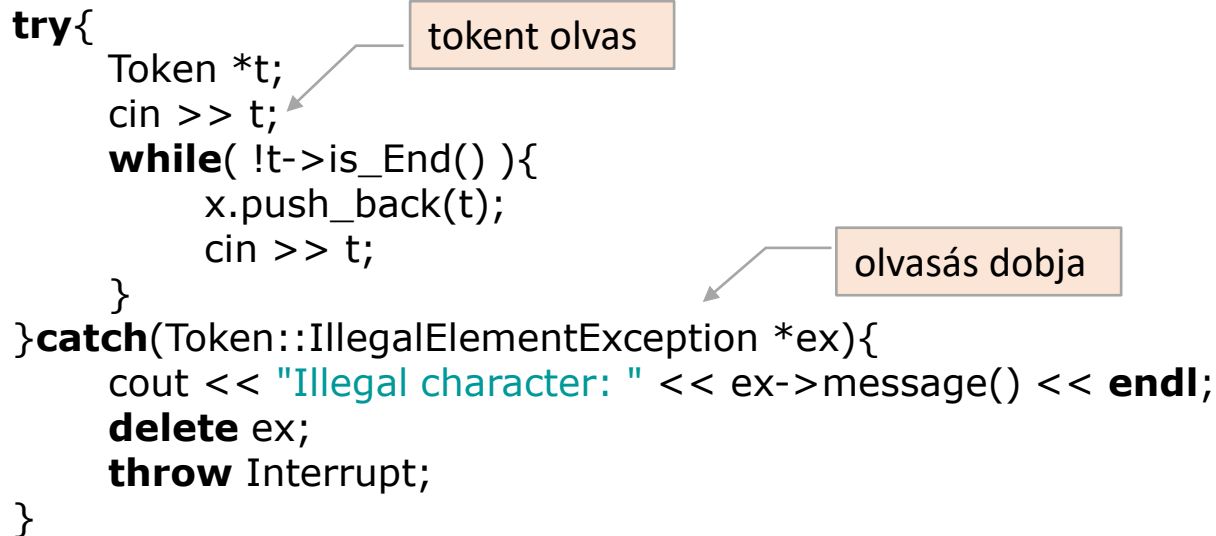
 a bemenetként megadott aritmetikai kifejezést pontosvessző zárja le

token.cpp

Kifejezés tokenizálása

// Tokenization

```
try{  
    Token *t;  
    cin >> t;  
    while( !t->is_End() ){  
        x.push_back(t);  
        cin >> t;  
    }  
}catch(Token::IllegalElementException *ex){  
    cout << "Illegal character: " << ex->message() << endl;  
    delete ex;  
    throw Interrupt;  
}
```

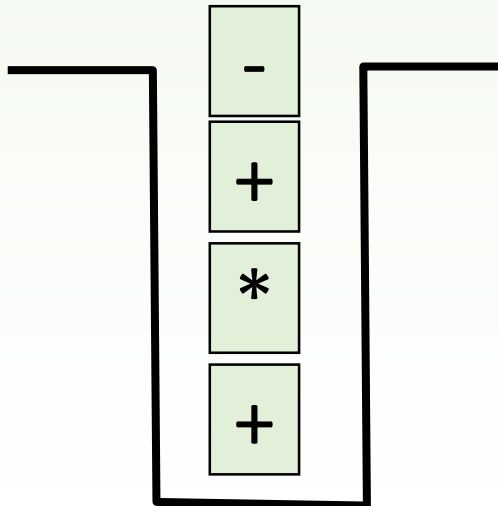

main.cpp

Lengyelformára hozás

A bemenő sorozat nyitó zárójeleit és műveleti jeleit egy verembe tesszük (az alacsonyabb precedenciájú műveleti jel mindig helyet cserél az alatta levő magasabb precedenciájúval), minden más jelet közvetlenül a kimenő sorozatba másolunk. Csukó zárójel olvasása esetén illetve a bemenő sorozat feldolgozásának végén kiürítjük a verem tartalmát a leg(f)első nyitózárrójeléig a kimenő sorozatba.

5 + (11 + 26) * (43 - 4)

x.first()				y:=<>	
¬x.end()					
t = x.current()					
t→is_Operand()		t→is_LeftP()		t→is_RightP()	
y.push_back(t)		s.push(t)		¬s.top()→is_Left()	
				¬s.empty() ∧ ¬s.top()→s_Left() ∧ s.top()→priority() ≥ t→priority()	
				y.push_back(s.top()) s.pop()	
		s.pop()		y.push_back(s.top()) s.pop()	
		s.push(t)			
x.next()					
¬s.empty()					
y.push_back(s.top()) ; s.pop()					

Kivételt dobó veremsablon

```
#include <stack>
```

```
enum StackExceptions{EMPTYSTACK};
```

```
template <typename Item>
```

```
class Stack
```

```
{
```

```
private:
```

```
    std::stack<Item> s;
```

```
public:
```

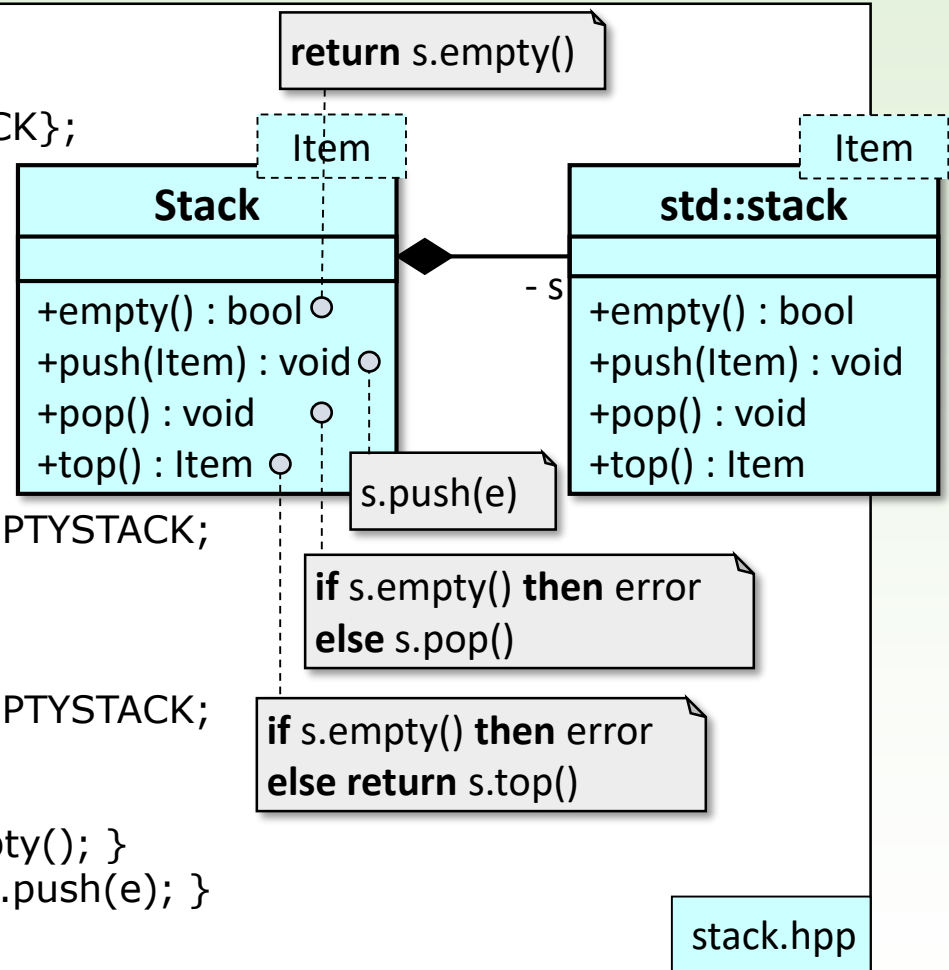
```
    void pop() {  
        if( s.empty() ) throw EMPTYSTACK;  
        s.pop();  
    }
```

```
    Item top() const {  
        if( s.empty() ) throw EMPTYSTACK;  
        return s.top();  
    }
```

```
    bool empty() { return s.empty(); }
```

```
    void push(const Item& e) { s.push(e); }
```

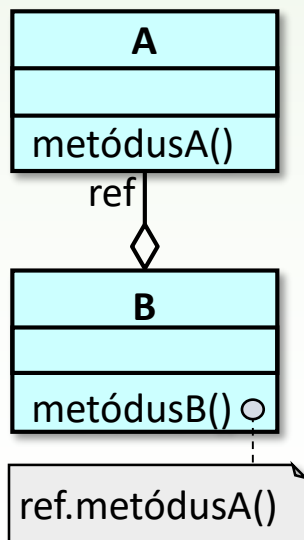
```
};
```


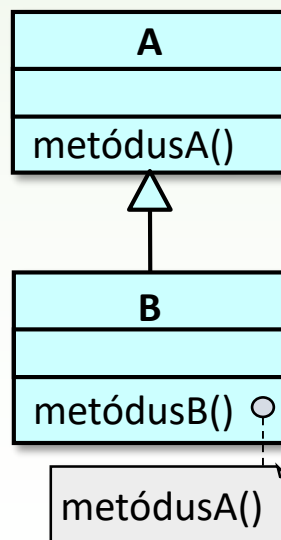
Felelősség átruházás

□ A felelősség átruházás (*dependency injection*) egy objektum viselkedését (metódusainak működését) másik osztály kódjától teszi függővé.

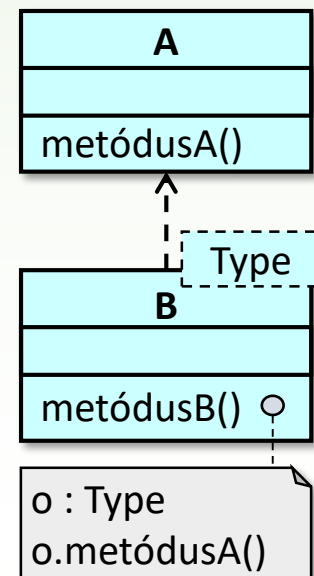
- **Objektum befecskendezéssel:** az objektum metódusa egy másik objektum metódusát hívja.

- **Származtatással:** az objektum metódusa az őssztályának nem felülírt metódusát hívja.

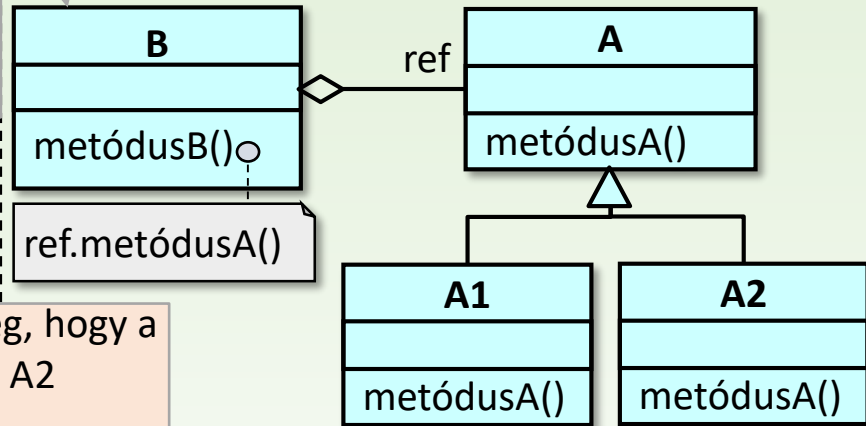

- **Osztálysablonnal:** az objektum metódusa a sablonparaméterében adott osztály metódusát hívja.

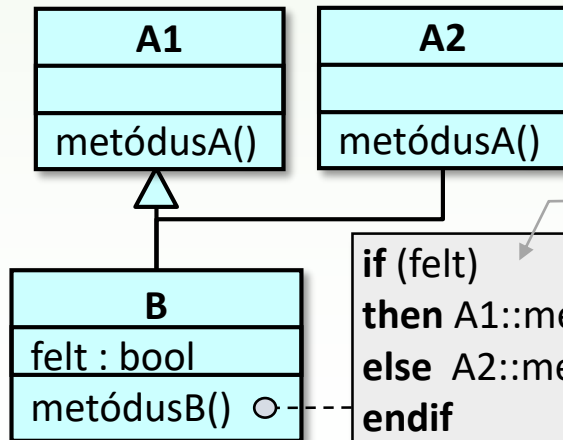

Felelősség átruházás rugalmassága

futási időben egyedileg beállítható, hogy a B egy objektuma A1 vagy A2 metodusA()-ját használja

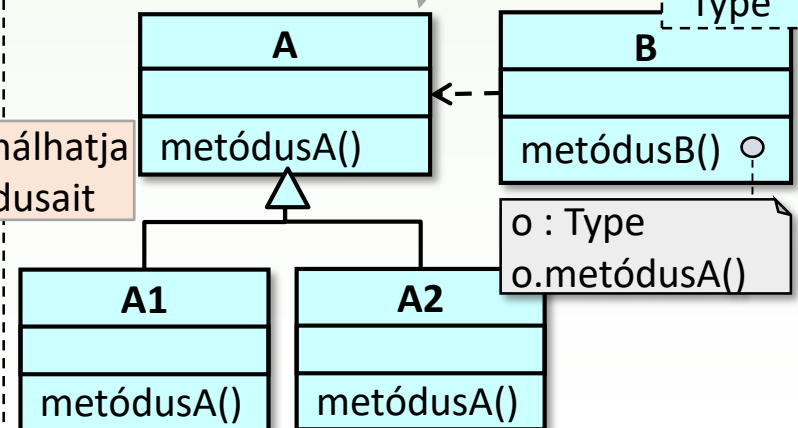
nem állítható be egyedileg, hogy a B egy objektuma A1 vagy A2 metodusA()-ját használja
fordítási időben kell megadni bővítése sérti az open-close elvet


```
if (felt)
then A1::metodusA()
else A2::metodusA()
endif
```

egyszerre használhatja A1 és A2 metódusait

fordítási időben kell a Type helyére A1 vagy A2 típust beírni

Lengyelformára hozás

// Transforming into RPN

```
vector<Token*> y;  
Stack<Token*> s;
```

```
for( Token* t : x ){  
    if      ( ...  
    else if ( ...  
    else if ( ...  
    else if ( ...
```

felsorolás

a négy-ágú elágazás a következő dián

```
}  
while( !s.empty() ){  
    if( s.top()->is_LeftP() ){  
        cout << "Syntax error!\n";  
        throw Interrupt;  
    }else{  
        y.push_back(s.top());  
        s.pop();  
    }  
}
```

hiba lehetőség:
több nyitó zárójel, mint csukó

main.cpp

Lengyelformára hozás (ciklusmag)

```
if ( t->is_Operand() ) y.hiext(t);
else if ( t->is_LeftP() ) s.push(t);
else if ( t->is_RightP() ){
    try{
        while( !s.top()->is_LeftP() ) {
            y.push_back(s.top());
            s.pop();
        }
        s.pop();
    }catch(StackExceptions ex){
        if(ex==EMPTYSTACK){
            cout << "Syntax error!\n";
            throw Interrupt;
        }
    }
}
else if ( t->is_Operator() ) {
    while( !s.empty() && s.top()->is_Operator() &&
        ((Operator*)s.top())->priority() >= ((Operator*)t)->priority() ) {
        y.push_back(s.top());
        s.pop();
    }
    s.push(t);
}
```

hiba lehetőség: több a csukó zárójel, mint nyitó

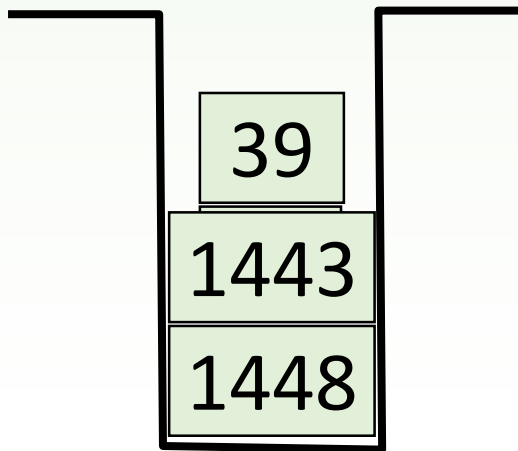
„static casting”: Az s.top()->priority() nem jó, mert Token-ben nincs priority()

main.cpp

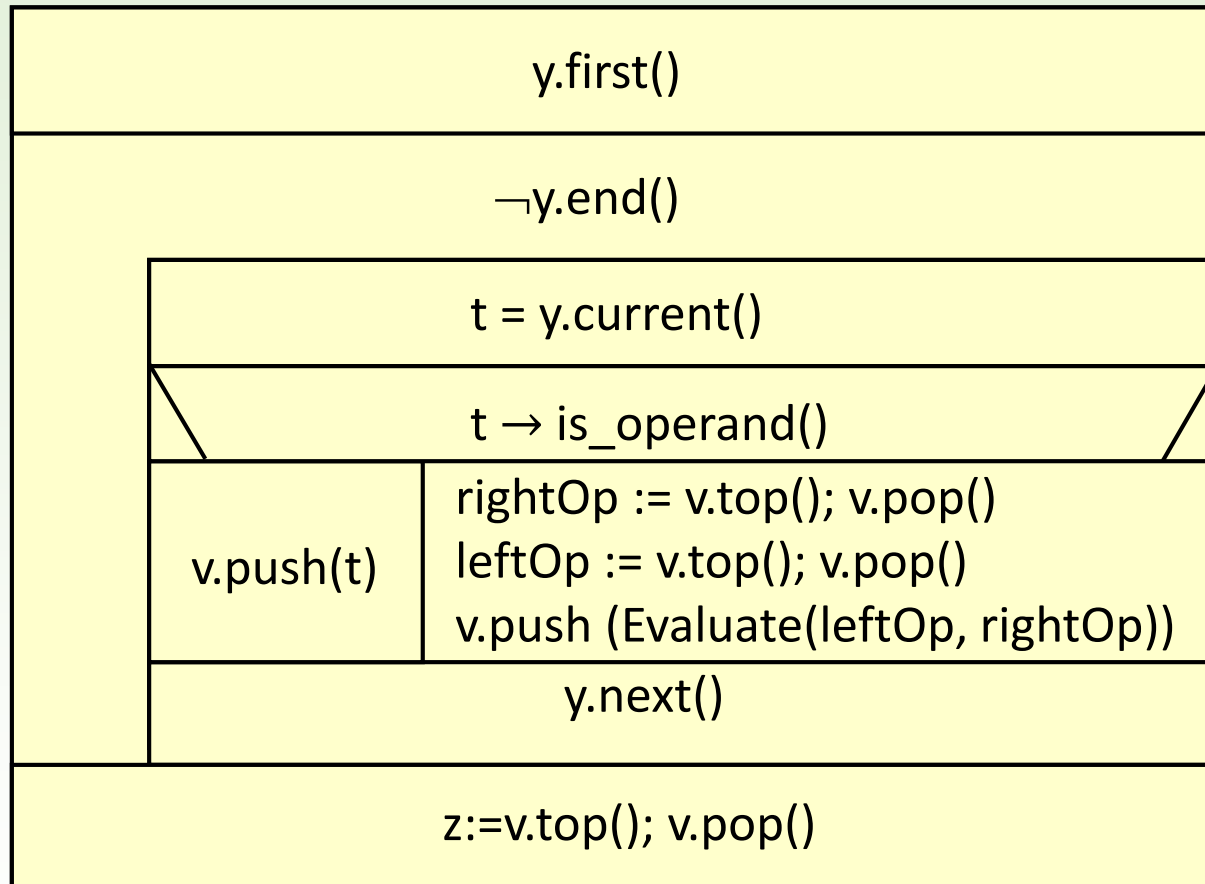
Lengyelforma kiértékelése

A lengyel forma operandusait (olvasásuk sorrendjében) egy verembe tesszük. Műveleti jel olvasása esetén a verem tetején levő két értéket (csak bináris műveleteink vannak) kivesszük, azokat a szóban forgó művelettel feldolgozzuk, és az eredményt visszatesszük a verembe. A feldolgozás végén a veremben találjuk kifejezés értékét.

5	11	26	+	43	4	-	*	+
---	----	----	---	----	---	---	---	---

Kiértékelés algoritmus

Kiértékelés

// Evaluation

```
try{
    Stack<int> v;
    for( Token* t : y ){
        if ( t->is_Operand() ) {
            v.push( ((Operand*)t)->value() );
        } else{
            int rightOp = v.top(); v.pop();
            int leftOp  = v.top(); v.pop();
            v.push(((Operator*)t)->evaluate(leftOp, rightOp));
        }
    }
    int result = v.top(); v.pop();
    if( !v.empty() ){
        cout << "Syntax error!";
        throw Interrupt;
    }
    cout << "value of the expression: " << result << endl;
}catch( StackExceptions ex ){
    if( ex==EMPTYSTACK ){
        cout << "Syntax error! ";
        throw Interrupt;
    }
}
```

felsorolás

statikus konverzió

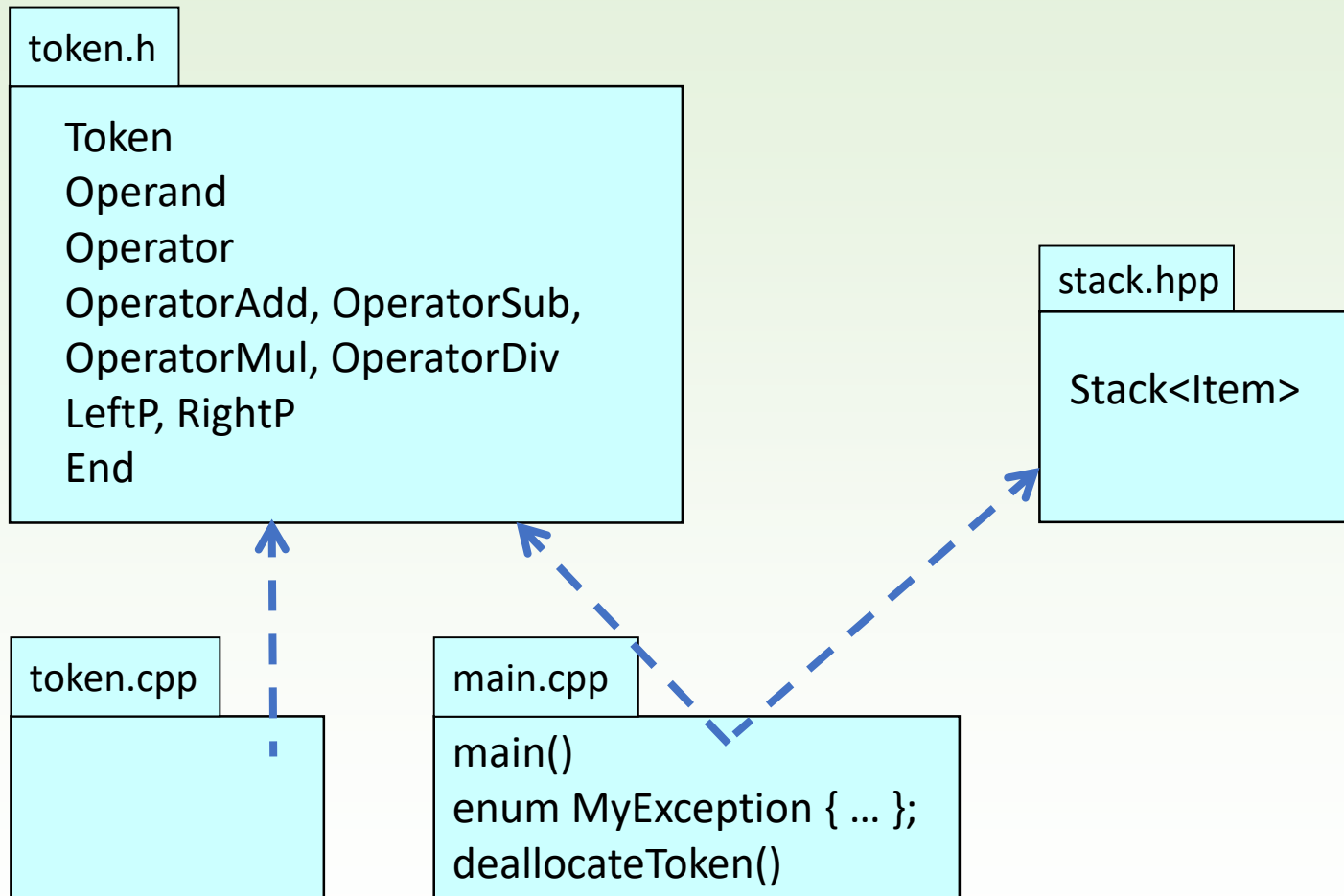
statikus konverzió

hiba lehetőség:
több operandus

hiba lehetőség:
kevés operandus

main.cpp

Csomag diagram

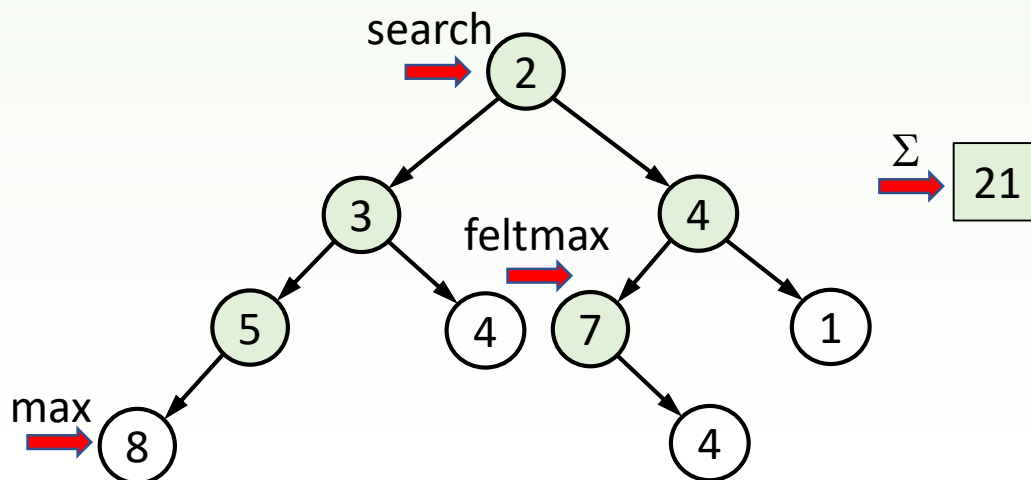

Feladat: Bináris fa bejárása

Olvassunk be a szabványos bemenetről számokat, építsünk fel véletlenszerűen ezekből egy **bináris fát**, írjuk ki a csúcsokban tárolt értékeket a szabványos kimenetre különféle **bejárási stratégiák** alapján, végül határozzuk meg

- a belső csúcsokban tárolt értékek **összegét**,
- az összes csúcs vagy a belső csúcsok értékeinek **maximumát**,
- az „első” **páros elemét**!

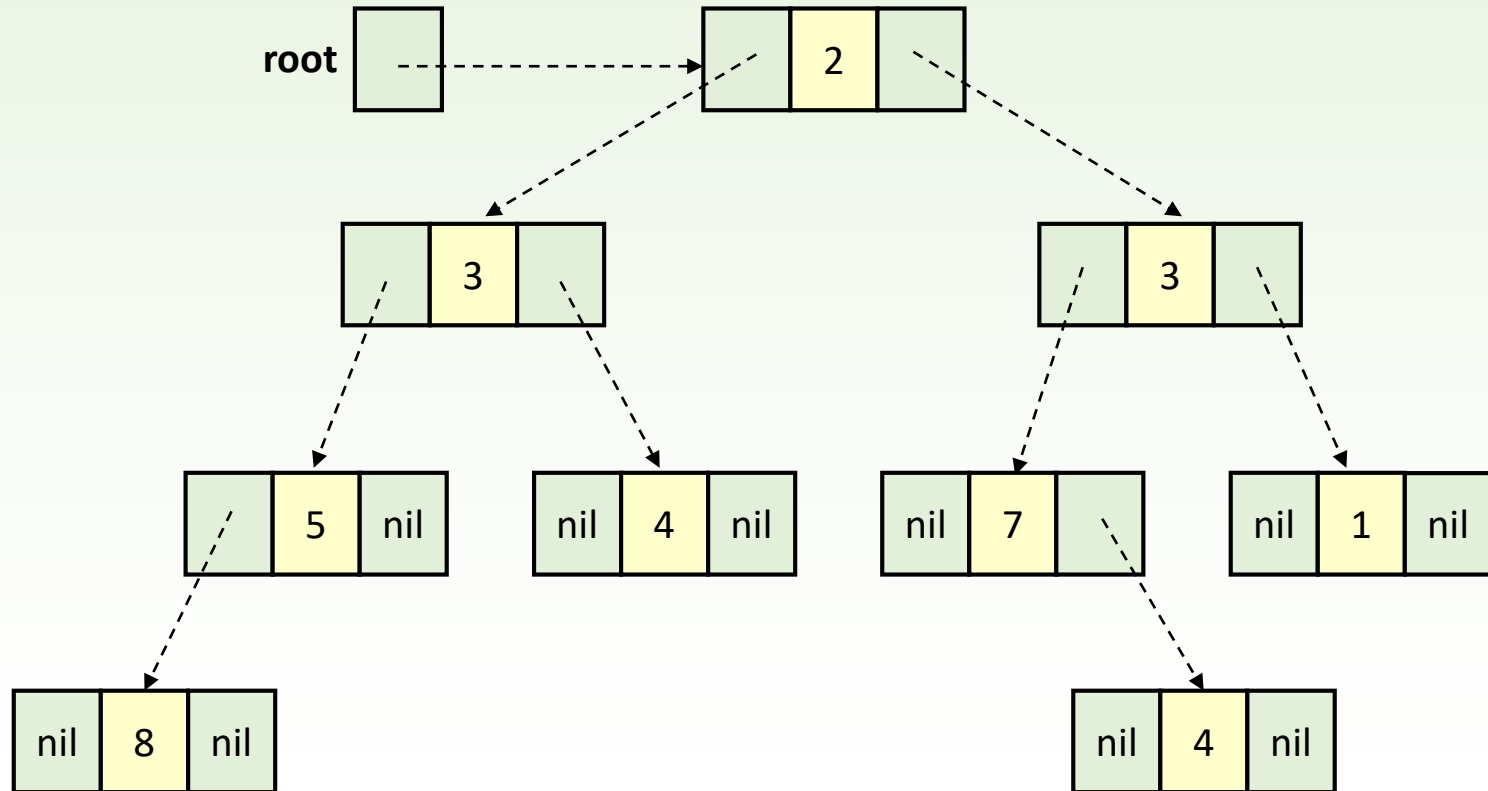
A bináris fát úgy tervezzük meg, hogy a csúcsaiban tárolt értékek típusa könnyen megváltoztatható legyen olyan típusra, amelyen értelmezhető összegzés, maximum kiválasztás, és keresés.

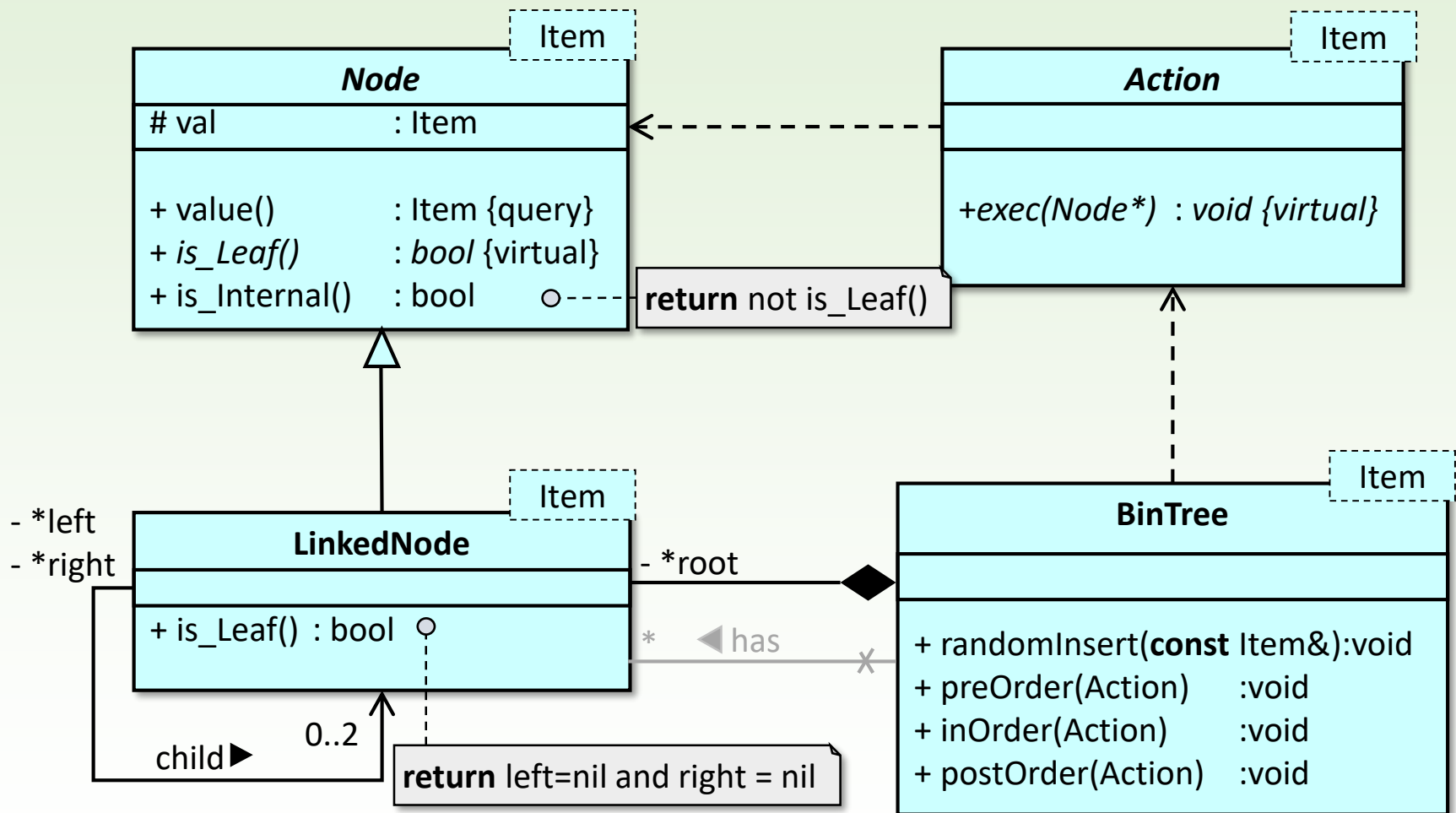
Bináris fa láncolt ábrázolása

```
class BinTree
protected:
    LinkedNode *_root;
    ...
};
```

```
template <typename Item>
struct LinkedNode {
    LinkedNode *_left;
    Item _val;
    LinkedNode *_right;
};
```


Osztálydiagram

Csúcs osztálysablonja

```
template <typename Item>
class Node {
public:
    Item value() const { return _val; }
    virtual bool is_Leaf() const = 0;
    bool is_Internal() const { return !is_Leaf(); }
    virtual ~Node(){}
protected:
    Node(const Item& v): _val(v){}
    Item _val;
};

template <typename Item>
class LinkedNode: public Node<Item>{
public:
    LinkedNode(const Item& v, LinkedNode *l, LinkedNode *r):
        Node<Item>(v), _left(l), _right(r){}
    bool is_Leaf()const
    { return _left==nullptr && _right==nullptr; }
private:
    LinkedNode *_left;
    LinkedNode *_right;
};
```

```
template <typename Item> class BinTree;
```

```
template <typename Item>
class LinkedNode: public Node<Item>{
    friend class BinTree;
    ...
};
```

azért, hogy a Bintree osztályban
közvetlenül hivatkozassunk
egy csúcs privát tagjaira

bintree.hpp

Bináris fa osztálysablonja

```
template <typename Item>
class BinTree{
public:
```

```
    BinTree():_root(nullptr){srand(time(nullptr));}
    ~BinTree();
```

```
    void randomInsert(const Item& e);
```

```
    void preOrder (Action<Item>*todo){ pre (_root, todo); }
```

```
    void inOrder  (Action<Item>*todo){ in  (_root, todo); }
```

```
    void postOrder(Action<Item>*todo){ post(_root, todo); }
```

```
protected:
```

```
    ListNode<Item>* _root;
```

```
    void pre (ListNode<Item>*r, Action<Item>*todo);
```

```
    void in  (ListNode<Item>*r, Action<Item>*todo);
```

```
    void post(ListNode<Item>*r, Action<Item>*todo);
```

```
};1
```

```
template <typename Item>
```

```
class Action{
```

```
public:
```

```
    virtual void exec(Node<Item> *node) = 0;
```

```
    virtual ~Action(){}
```

```
};
```

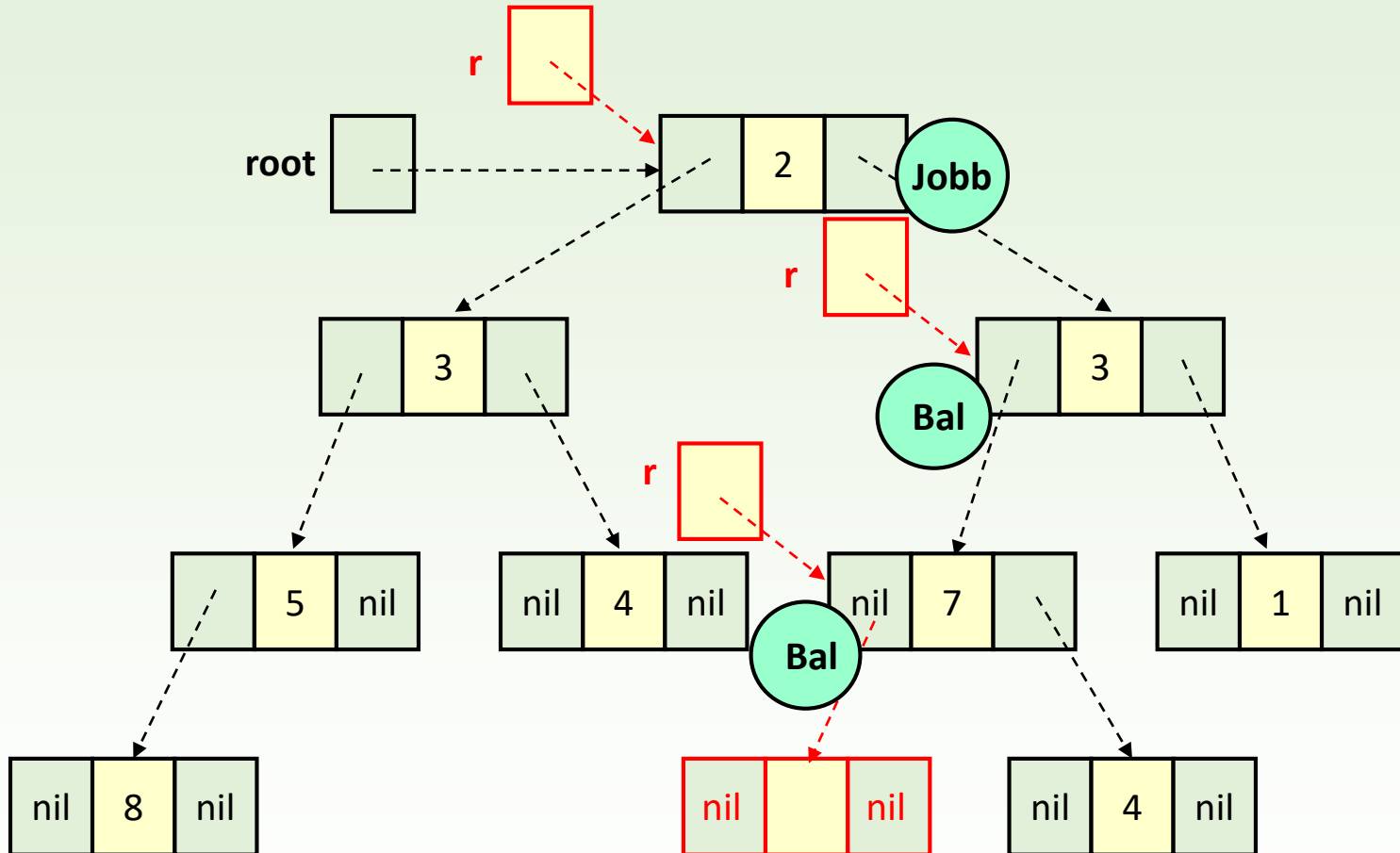
véletlenszám-generátor
inicializálása:

```
#include <time.h>
#include <cstdlib>
```

adott tevékenység-objektummal bejárják
a fa csúcsait a gyökértől kezdődően

bintree.hpp

Új csúcs beszúrása a bináris fába

Új csúcs beszúrása a bináris fába

```
void BinTree<Item>::randomInsert(const Item& e)
{
    if(_root==nullptr) _root = new LinkedNode<Item>(e, nullptr, nullptr);
    else {
        LinkedNode<Item> *r = _root;
        int d = rand();
        while(d&1 ? r->_left!=nullptr : r->_right!=nullptr){
            if(d&1) r = r->_left;
            else r = r->_right;
            d = rand();
        }
        if(d&1) r->_left = new LinkedNode<Item>(e, nullptr, nullptr);
        else r->_right= new LinkedNode<Item>(e, nullptr, nullptr);
    }
}
```

bintree.hpp

Bináris fa felépítése

```
#include <iostream>
#include "bintree.hpp"

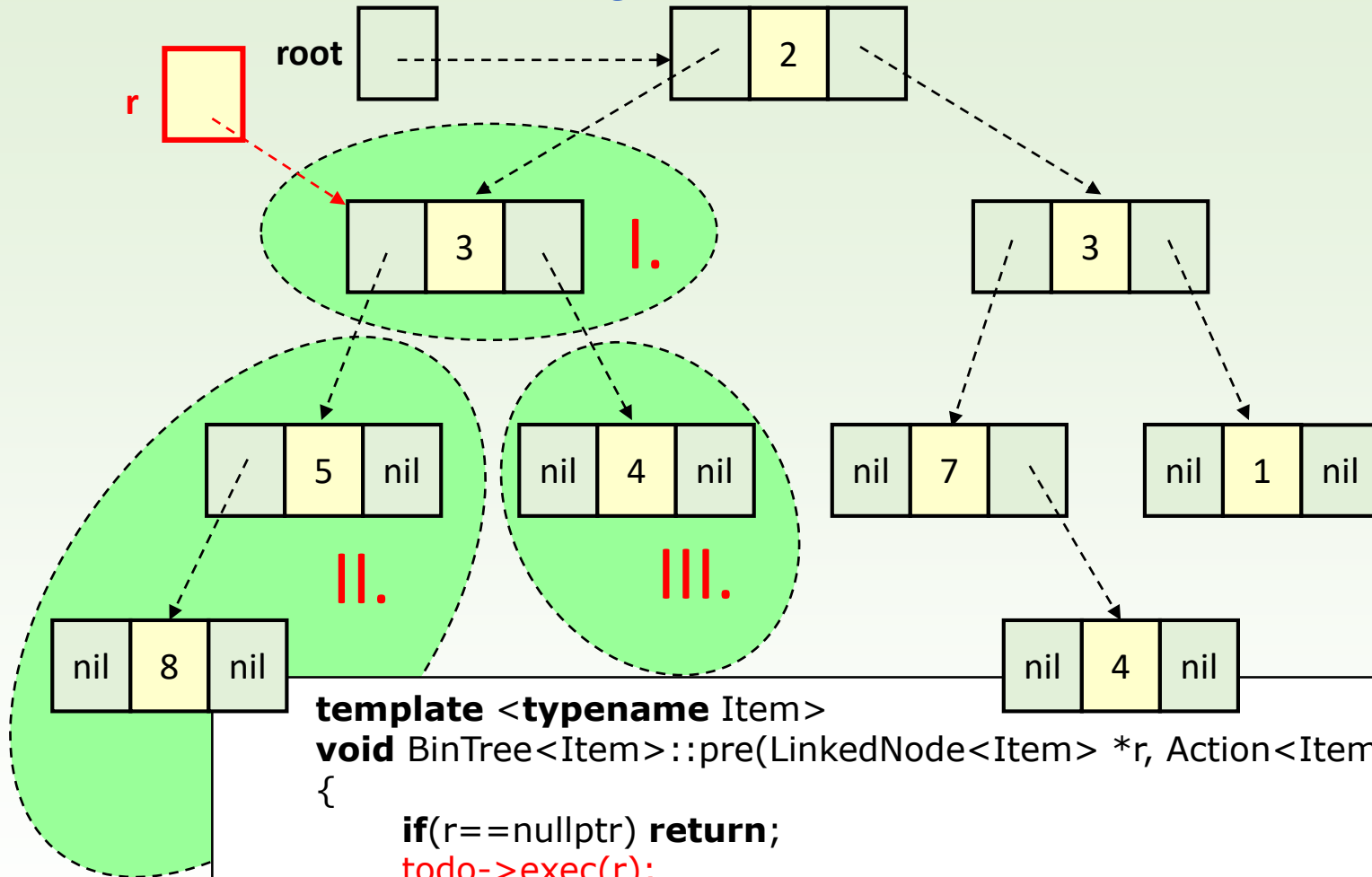
using namespace std;

int main()
{
    BinTree<int> t;
    int i;
    while(cin >> i){
        t.randomInsert(i);
    }

    return 0;
}
```

bintree.hpp

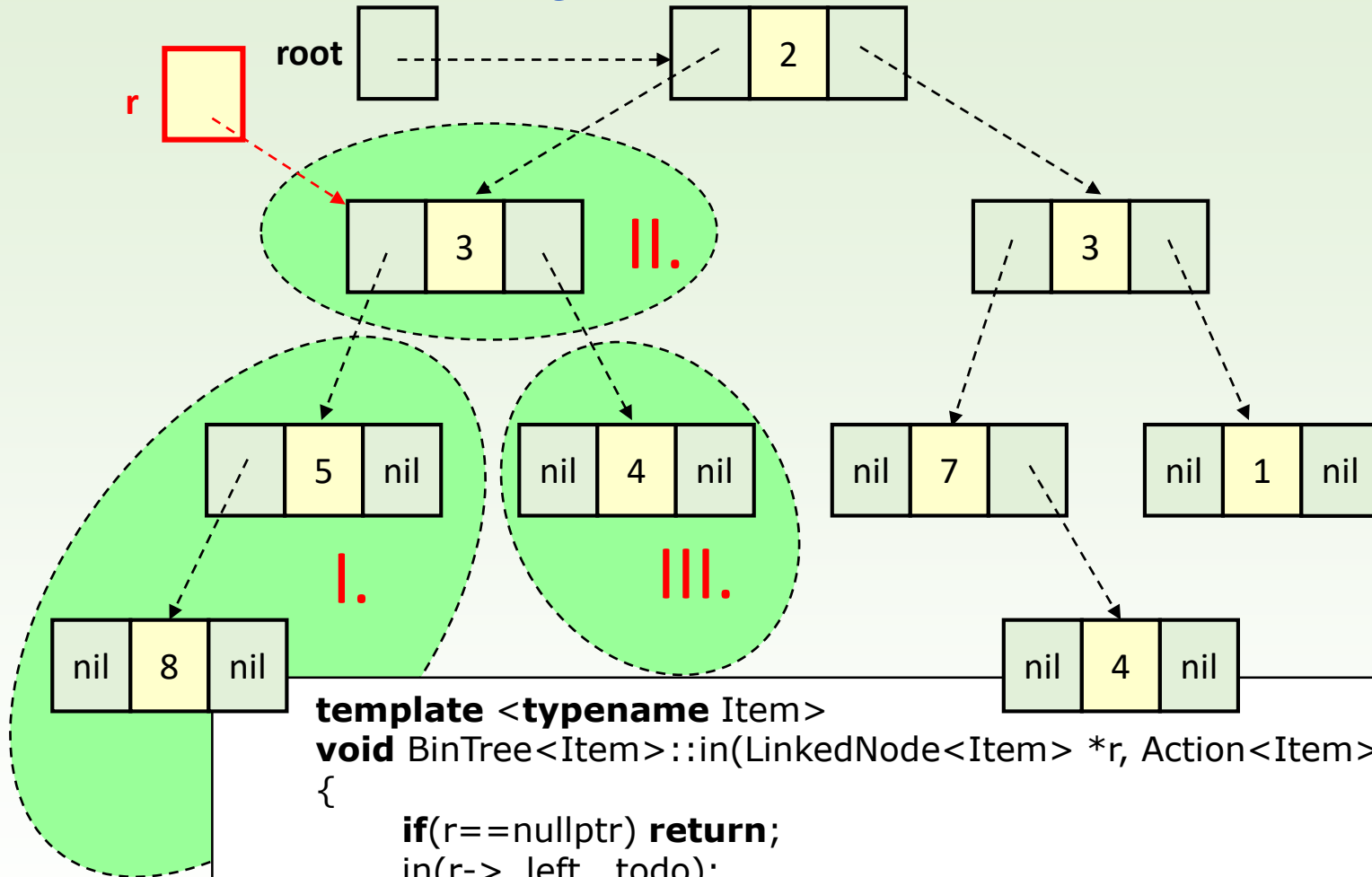
Preorder bejárás


```
template <typename Item>
void BinTree<Item>::pre(LinkedList<Item> *r, Action<Item> *todo)
{
    if(r==nullptr) return;
    todo->exec(r);
    pre(r->_left, todo);
    pre(r->_right, todo);
}
```

bintree.hpp

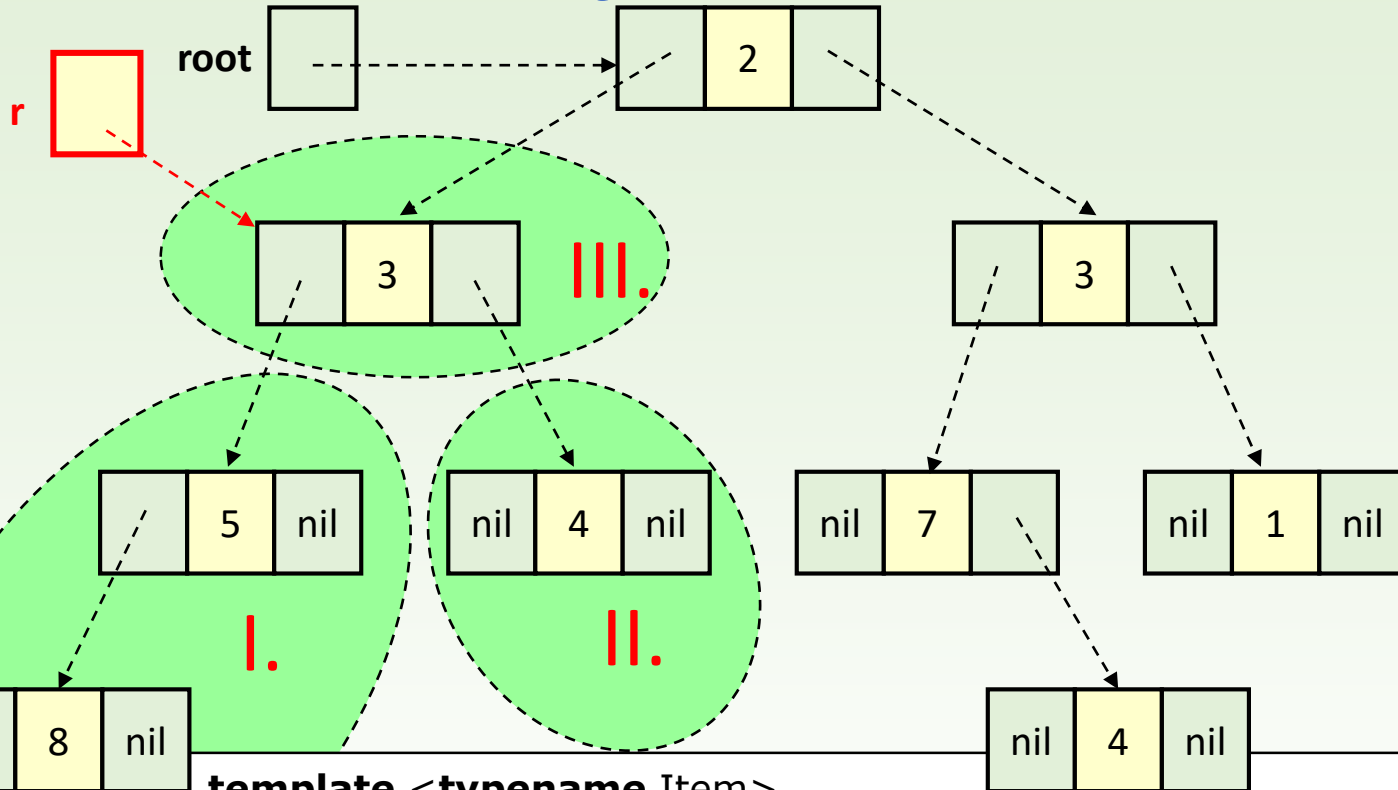
Inorder bejárás


```
template <typename Item>
void BinTree<Item>::in(LinkedList<Item> *r, Action<Item> *todo)
{
    if(r==nullptr) return;
    in(r->_left, todo);
    todo->exec(r);
    in(r->_right, todo);
}
```

bintree.hpp

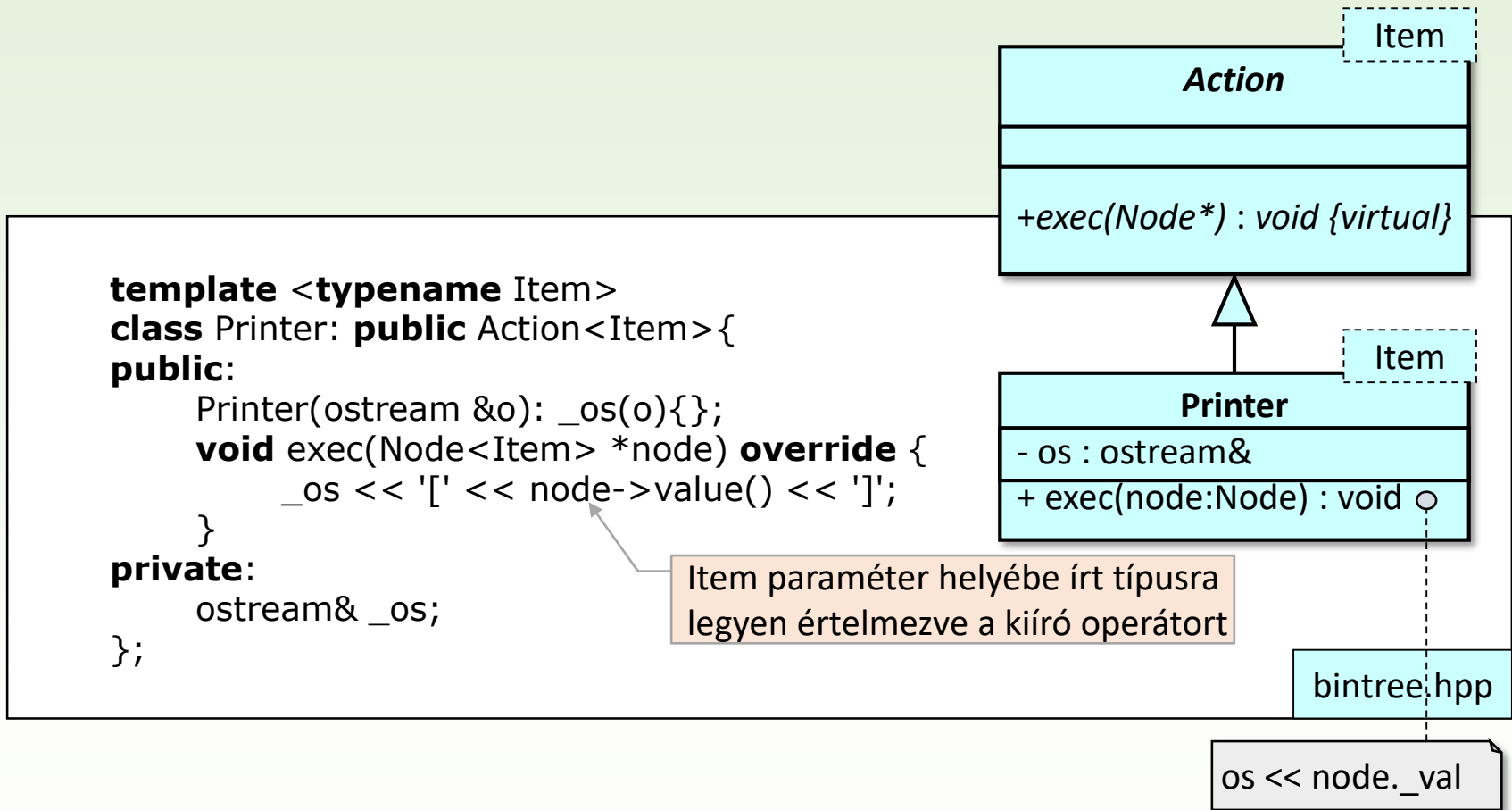
Postorder bejárás


```
template <typename Item>
void BinTree<Item>::post(LinkedNode<Item> *r, Action<Item> *todo)
{
    if(r==nullptr) return;
    post(r->_left, todo);
    post(r->_right, todo);
    todo->exec(r);
}
```

bintree.hpp

Kiírás tevékenység osztálysablonja

Kiíratás bejárásokkal

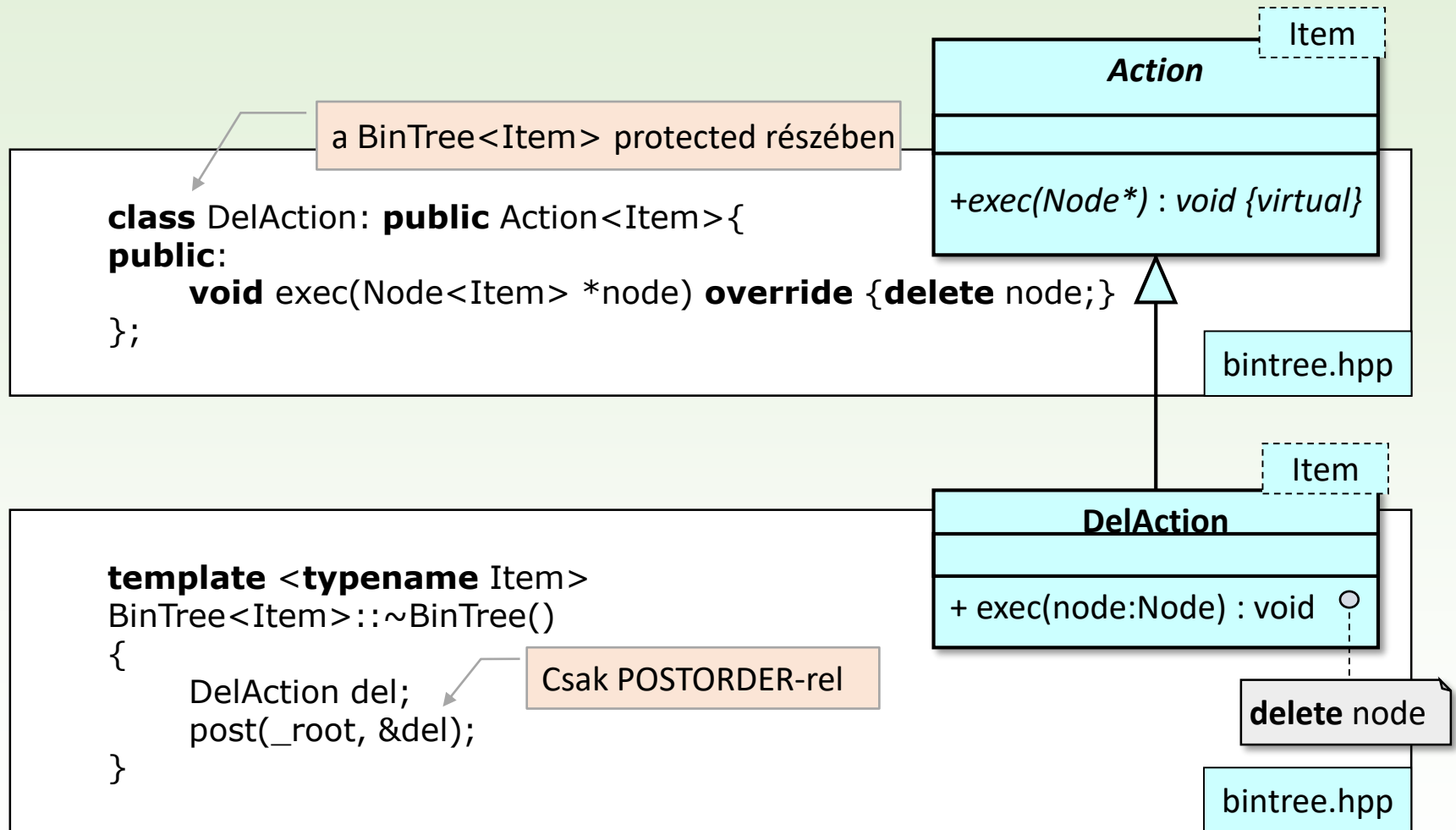
```
Printer<int> print(cout);

cout << "Preorder traversal :";
t.preOrder(&print);
cout << endl;

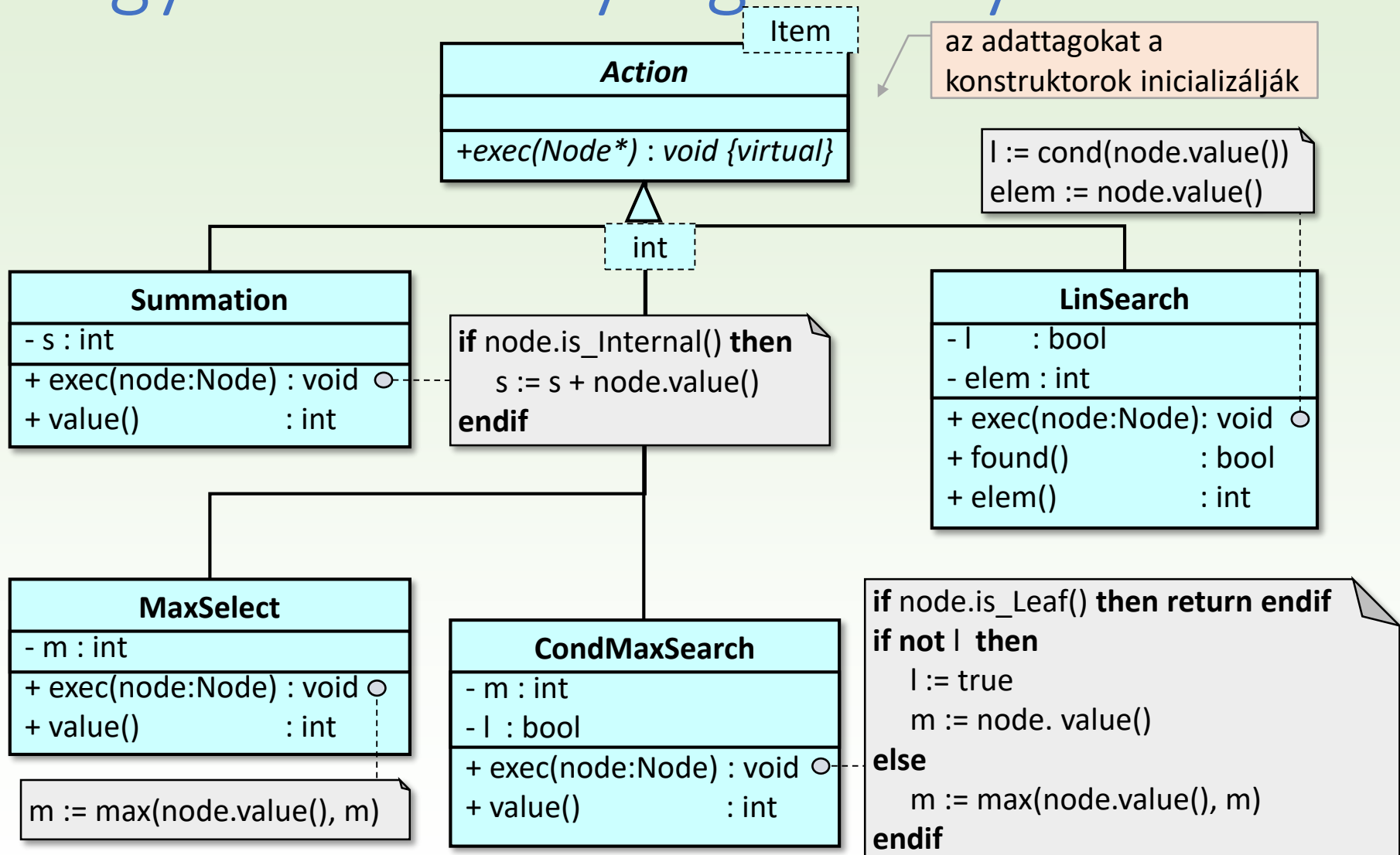
cout << "Inorder traversal :";
t.inOrder(&print);
cout << endl;

cout << "Postorder traversal :";
t.postOrder(&print);
cout << endl;
```

Destruktor: bejárás törléssel

Egyéb tevékenység osztályok

Összegzés tevékenység osztálya

```
class Summation: public Action<int>{  
public:  
    void Summation():_s(0){}  
    void exec(Node<int> *node) override {  
        { if(node->Is_Internal())_s+=node->value();}  
    int value() const {return _s;}  
private:  
    int _s;  
};
```

s := 0

ha felt(e) akkor s := s + f(e)

```
Summation sum;  
t.preOrder(&sum);  
cout << "Sum of the elements of the tree: "  
    << sum.value() << endl;
```

Lineáris keresés

```
class LinSearch: public Action<int>{  
public:  
    void LinSearch():_l(false){} l := hamis  
    void exec(Node<int> *node) override { l, elem := felt(e), e  
        _l = _l && (node->value())%2==0 );  
        _elem = node->value();  
    }  
    bool found() const {return _l;}  
    int elem() const {return _elem;}  
private:  
    bool _l;  
    int _elem;  
};
```

```
LinSearch search;  
t.preOrder(&search);  
if (search.found()) cout << search.elem() << " is an";  
else cout << "There is no";  
cout << " even element of the tree.";
```

Maximum kiválasztás

```
class MaxSelect: public Action<int>{
```

```
public:
```

```
    MaxSelect(int &i) : _m(i){}
```

m := kezdeti érték

```
    void exec(Node<int> *node) override
```

```
    {_m = max( _m, node->value() ); }
```

m := max{m, e}

```
    int value() const {return _m;}
```

```
private:
```

```
    int _m;
```

```
};
```

```
MaxSelect max(t.rootValue());
```

```
t.preOrder(&max);
```

```
cout << "Maxima of the elements of the tree: " << max.value();
```

```
template <class Item> class BinTree {
```

```
...
```

```
public:
```

```
    enum Exceptions{NOROOT};
```

```
    Item rootValue() const {
```

```
        if( _root==nullptr ) throw NOROOT;
```

```
        return _root->value();
```

```
    }
```

bintree.hpp

Feltételes maximum keresés

```
class CondMaxSearch: public Action<int>{  
public:  
    struct Result {  
        int m;  
        bool l;  
    };  
    CondMaxSearch(){_r.l = false;}  
    virtual void exec(Node<int> *node) {  
        if(node->is_Leaf()) return;  
        if(!_r.l){  
            _r.l = true;  
            _r.m = node->value();  
        }else{  
            _r.m = max( _r.m, node->value() );  
        }  
    }  
    Result value(){return _r;}  
private:  
    Result _r;  
};
```

l := hamis

*ha felt() akkor
ha ¬l akkor
l := igaz
m := e
különben
m := max(m, e)*

```
CondMaxSearch max;  
t.preOrder(&max);  
cout << "Maxima of the elements of the tree: " << endl;  
if(max2.value().l) cout << max2.value().m << endl;  
else                cout << "none" << endl;
```